

УДК 316.7:37.01

DOI: https://doi.org/10.33216/2220-6310-2021-101-2_1-210-220

ФОРМУВАННЯ ОДУХОТВОРЕНОГО ОБРАЗУ ЛЮДИНИ КУЛЬТУРИ В УНІВЕРСИТЕТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

А. С. Ушаков

ORCID 0000-0002-5683-2493

У статті розглядається потенціал гуманітарних дисциплін у формуванні одухотвореного образу людини культури в студентській молоді. Обґрунтовано доцільність широкої гуманітарної підготовки, яка є однією з умов формування образу людини культури.

Образ людини культури є уособленням (осередком) цінностей культури, який є невід'ємною складовою гуманітарної свідомості. Культуротворчість розглядається як шлях наближення до цінностей культури, адже творчість є основою, фундаментом для розвитку культури, джерелом людської сили до перетворення та вияву неповторності. Перетворювальна діяльність людини сприяє формуванню її культуротворчих здібностей, оскільки створюючи нове, особистість збагачує не лише культурну спадщину, а й розвиває власне мислення, рефлексію, креативність, реалізує закладений внутрішній потенціал здібностей.

Гуманітарні дисципліни закладають гуманістичний світогляд здобувача вищої освіти, що проявляється у відношенні до людини як найвищої цінності, прийняття утверджених загальнолюдських цінностей та суспільних норм. Формування образу людини культури передбачає увагу на процесі накопичення та інтеріоризації культурних і духовних цінностей, а також потяг до творення: знань, ідей, чуттєвих вражень, талантів, загалом, культурних сенсів.

Автор доводить доцільність побудови виструнченої системи широкої гуманітарної підготовки студентів, що передбачає включення тем за проблематикою, яка розкриває зміст одухотвореного образу людини культури.

***Ключові слова:** одухотворений образ людини культури, гуманітарні дисципліни, культуротворення, цінності культури.*

Постановка проблеми. Сучасна освітня парадигма орієнтована на культуру як джерело життєстійкості і прогресу суспільства, спрямовує освіту і виховання на ідеал людини в культурі, закладає «образ людини майбутнього». У зв'язку з цим, набуває актуальності формування якостей такої людини, яка здатна втілювати в житті і діяльності єдність сутнісних

проявів образу людини культури: адаптивність, творчість, інноваційність, гуманність. Осягнення молодого людиною національного і світового досвіду всього багатства та розмаїття культури, подальше її збагачення можливо за умови формування в студентській молоді єдності цінностей, знань та практичної дії. Цей процес має відображати певне духовне «пробудження», зростання, вдосконалення, коли цінності культури стають особистісними надбаннями, долучають до творення культури та відчуття відповідальності за наслідки своєї діяльності.

На Всесвітніх конференціях «Створення креативного потенціалу для ХХІ століття», м. Лісабон, Португалія, 2006; «Мистецька освіта: розвиток творчого потенціалу в ХХІ столітті», м. Сеул, Корея, 2010, «Конференція з питань культурної спадщини для більш стійкої Європи» м. Плодів, Болгарія, 2018, «Освіта через культуру: Міжнародна конференція з питань використання культурної спадщини в освіті», м. Салоніки, Греція, 2020 та інших міжнародних симпозиумах гостро підіймалися питання важливості долучення молоді до збереження культурної спадщини людства та необхідності отримання кожною людиною всебічної художньої освіти, яка не може обмежуватися певними видами мистецтв та гуманітарними дисциплінами, а повинна стати стрижнем культурного саморозуміння, самостояння. Йдеться про те, що гостро назріла потреба в формуванні такої генерації молоді, що здатна до сміливих інновацій та плідної культуротворчості. Запорукою виховання такого покоління виступає включення його в процес творення, збереження та тягlosti загальнолюдської культури таким чином, щоб справа плекання наявних культурних цінностей та створення нових ідеалів культури займала значне місце у системі цінностей молодого людини.

Формування культурної особистості передбачає відповідну стратегію освіти та виховання, яка забезпечує всебічний розвиток людини як носія і творця культури, транслятора культурних і духовних цінностей. Наближення гуманітарних дисципліни до запитів особистості, передусім духовних, стає важливою умовою гуманістичного світогляду, цілісного уявлення про людину, образу людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження ролі гуманітарних дисциплін у структурі навчального процесу розкрито в працях багатьох учених: В. Андрущенко, Г. Балл, І. Бех, О. Винославська, С. Гончаренко, Н. Дем'яненко, І. Зязюн, В. Кремень, Н. Сущик; проблеми гуманітаризації та гуманізації вищої досліджують З. Бакум, Т. Буяльська, В. Клаверов, В. Ключко, Н. Носова, М. Романенко, Н. Тугай, В. Ципко та ін.

Прогрес людства, особливо в гуманітарній сфері, до високоорганізованих форм суспільств стає можливим через звернення до

культури, яка поєднує історичне й сучасне, специфічне й загальне, шаблонне й творче, традиційне й інноваційне. Дослідники М. Тарасова та В. Кудашов (2014) підкреслюють, що витоком усіх соціальних змін виступають культурні ідеали. На їхню думку, ланцюг плідних трансформацій в суспільстві вибудовується наступним чином: «ідеал культури – освітній ідеал – соціальний ідеал». Таким чином, ідеали культури «зміцнюють систему соціуму завдяки тому іманентному освітньому потенціалу, яким вони володіють» (с. 95).

Як справедливо зауважує академік В. Андрущенко (2004), неуха (чи пряма зневага) до гуманітарного корпусу дисциплін (літератури і мистецтва, історії та психології, соціальних наук та екології) спричинює розгубленість молоді перед особистісним вибором між добром і злом, прекрасним і потворним, справедливим і несправедливим. Всупереч талантам, здібностям та креативному потенціалу такої молоді людини, через брак розуміння нею ролі культури в людському житті, перед нами постає «одновимірна особистість», про небезпеку якої свого часу переконливо попереджав Г. Маркузе. За виразом В. Андрущенко, така людина творить свій світ за законами «логіки металу», а не «логіки людських взаємин» (с. 33).

Постановка мети і завдань. Метою статті є розгляд потенціалу гуманітарних дисциплін в контексті формування образу людини культури в студентській молоді. Реалізація поставленої мети передбачає виконання таких завдань: зробити аналіз змісту гуманітарних дисциплін в контексті формування образу людини культури; представити культуротворчість як шлях трансляції духовних і культурних цінностей.

Виклад основного матеріалу дослідження. Особливу значущість сьогодні набуває формування цінностей культури, що утворюють базис будь-якої «плодоносної», згідно з висловом Ф. Бекона, людської спільноти. В цьому контексті дуже важливими видаються ідеї та діяльність канадського культуролога П. Шафера, керівника Міжнародних проєктів «The World Culture Project» («Світова культура»), «The Age of Culture» («Епоха Культури»), автора відомої праці «Культура: провідна зірка майбутнього». «Епоха культури», про яку пише П. Шафер, підкреслює особливий статус культури в наш час, яка є центром особистості, шляхом стійкого розвитку суспільства, гармонії. Вчений наполягає, що показником суспільного прогресу виступає система цінностей, адже культурна особистість завжди вибудовує власний світогляд і картину.

Однією з провідних цінностей особистості П. Шафер обґрунтовано вважає альтруїзм, наводячи за приклад таких особистостей, як Махатма Ганді, Альберт Швейцер і Мати Тереза, які служили найвищим ідеалам людства. На думку вченого, культурна особистість є цілісною й

зосередженою, оскільки вона прагне до досягнення ідеалу й смислу життя; автентичною та унікальною; творчою; альтруїстичною; гуманною (Schafer, 2018, с. 34). Культуролог обґрунтовує ідеї, що викликом тисячоліття, за його переконанням, є певний парадигмальний зсув – «перехід від «епохи економіки» до «епохи культури».

П. Шафер характеризує чотири основні контексти дослідження культури як «всеосяжного цілого» (художній, соціальний, антропологічний, ідеологічний). Дослідник визначає пріоритети Епохи Культури – задоволення людських потреб; нове розуміння багатства; нова корпоративна ідеологія; нова політична система; культурний підхід до громадянства; прорив в освіті; створення придатних для життя міст; об'єднаний світ. В цьому контексті актуальним є формування одухотвореного образу людини культури в студентської молоді.

Найважливішим першоджерелом для розвитку культурної особистості виступає, за переконанням П. Шафера, життєвий досвід, на основі якого формуються цінності особистості, що стають джерелом натхнення та цілісності людини. Вагомим чинником утворення такого життєвого досвіду виступає гуманітарна складова освітнього процесу у вищій школі, оскільки ідеї гуманізму несуть духовні цінності, визначає образ життя та мислення молоді. Таким чином, пошук шляхів формування одухотвореного образу людини культури в студентів передбачає побудову виструнченої системи гуманітарної підготовки.

Університетська освіта завжди в своїй основі включала гуманітарний корпус, центральне місце в якому відведено культурі. Образ людини культури є уособленням (осередком) цінностей культури, який латентно завжди був присутній, був невід'ємною складовою гуманітарної свідомості.

Ще на початку ХХ сторіччя видатний мислитель В. Дільтей ввів до обігу поняття так званих «наук про дух» (нім *Geisteswissenschaft*) (поряд з «науками про природу») та розмірковував про те, яким чином вони утворюють стрижень світогляду людини. Сучасні дослідження, розвиваючи його парадигму, вже ставлять питання про гуманітаризацію освіти як принципову передумову формування духовних і культурних цінностей студентської молоді. Вивчення гуманітарних дисциплін, на думку таких вчених як Г. Балл та А. Сущенко, сприяє єдності культури, науки й природи, дозволяє засвоїти систему загальнолюдських гуманістичних цінностей, сформувати гуманітарне мислення і виробити відповідний спосіб діяльності, усунути міждисциплінарний розрив. Через гуманістичні цінності стверджуються самовизначення і самовираження, моральна відповідальність, свобода творчості, гармонізується взаємодія людини з соціальним середовищем (Балл, 1994, с. 3-4; Сущенко, 2003, с. 34-35).

Кожна з гуманітарних дисциплін своїм змістом відіграє свою роль у формуванні одухотвореного образу людини культури. Так, наприклад, курс «Філософія» дає молодій людині базову теоретичну основу для її світогляду, відкриває для особистості глибинні сенси її буття та неминущі цінності людського існування, надає світоглядні орієнтири, підґрунтям котрих виступають традиції більш ніж двох із половиною тисячоліть. Цей курс спрямований на розуміння та засвоєння величезної теоретичної й методологічної спадщини та оволодіння неоціненним, найбагатшим категоріальним апаратом. Філософія стає чільним поведирем молоді людини в питаннях розуміння змісту і мети власного існування, долі свого народу та людської цивілізації. Зокрема, під час вивчення та обговорення таких тем, як «Сутнісні характеристики феномену людини», «Схід та Захід як шляхи філософського буття людини в світі», «Категорії людського існування», «Онтологічний статус культури», «Свобода та необхідність в житті людини», «Пізнання як духовна діяльність», «Ціннісна природа культури», «Проблема ідентичності в культурі» та ін. розкривається зміст світоглядних уявлень студентів про людину в культурі, формується стрижень системи ціннісних уявлень про людину культурну, культуру людини, людину культури.

Філософування як вишукана полемічна вправа (згідно з античним каноном), дозволяє сформувати в молоді толерантне ставлення до іншої думки, здатність поважно і аргументовано полемізувати з прихильниками інших світоглядних позицій (культура діалогу). Так «любов до мудрості» формує системність світобачення та здатність до розширення обріїв власного духовного світу. Також заняття філософією розвивають аналітичні здібності, навички наукового пошуку та прогнозування змін у суспільній свідомості та нових потреб сучасного життя.

Невипадково Г. В. Ф. Гегель називає філософію «епохою, схопленою у думці»: знайомство з провідними парадигмами світової філософської спадщини дозволяє сформувати в молоді людини здатність до плідних узагальнень та порівнянь. У підсумку молодь починає розуміти сформульовані Гегелем ноогенетичні закономірності розвитку людства – для неї розкривається як філогенез, котрий є послідовністю всіх етапів загальнолюдської культури, відтворюється в онтогенезі (духовному розвитку персони) у стислому, концентрованому вигляді. Таким чином, континуальність засвоєння культурного досвіду людства через вивчення такої дисципліни як філософія, виступає запорукою цілісності одухотвореного образу людини культури.

Цікавим моментом є те, що П. Шафер в своїх роботах розвиває висхідну гегелівську парадигму, переосмислюючи категорію розвитку в

парадигмі культури, зазначає, що власне культура є результатом і метою розвитку людини, пов'язана з будь-якою її діяльністю, потребами і прагненнями. Вчений обстоює думку буття людини в культурі – є баланс гармонії різних частин, аспектів, проявів культури (Schafer, 2014, с. 132-133). Звідси стає зрозумілим, що саме цінності культури, на погляд автора, ґрунтують собою соціалізацію як процес всебічного розвитку особистості. Так, навчаючи молодих людей мистецтву саморефлексії, філософія сприяє розумінню свого місця у світобудові та віднайдення сенсу власної творчості на благо рідної та вселюдської культури.

Одним з важливих шляхів становлення одухотвореного образу людини культури виступає використання міждисциплінарного підходу. Так, в процесі вивчення курсу культурології розкриваються міжпредметні зв'язки даної дисципліни із спорідненими гуманітарними сферами, під якими ми розуміємо певні галузі знань з усім їх історичним контекстом. У студентській молоді формуються уявлення про сутність, структуру та типологію культури: за влучним терміном О. Шпенглера, для молоді стає наявною її «морфологічна» модель, себто принципи походження та розвитку різних культур світу, особливості утворення та функціонування сучасної культури. Курс культурології відкриває для молоді широкі можливості оволодіння компаративним аналізом різних типів культури, дозволяє побачити закономірності розквіту та занепаду культур, зіткнення цивілізацій, їх протистояння та взаємозбагачення. Курс культурології передбачає формування ставлення студентства до проблем глобалізації, «культурної ідентичності», автентичності та розмаїття культур, а також осмислення образу людини в контексті культури, різноманітних процесів взаємодії людини і культури. Все це надає студентам змогу аналізувати тенденції та артефакти як світової, так і національної української культури, виробляти власні судження та уявлення стосовно нових тенденцій у розвитку культури, магістральних та маргінальних шляхів її впливу на соціум. Студентство долучається до творчого Діалогу з мислителями та художниками інших епох, і власне здатність до такого діалогізування стає способом розуміння та вживання в образи людини культури античності, Середньовіччя, Ренесансу, Нового Часу та інших періодів вселюдської культури. Переживання і осмислення подібного досвіду закладає надійний фундамент майбутнього одухотвореного образу людини культури ХХІ століття.

Вельми важливий внесок в справу формування цілісної духовної особистості, належить такій гуманітарній дисципліні, як «Основи педмайстерності». Вивчаючи засади педагогічної теорії та прикладні аспекти, студенти починають глибше розуміти закономірності передачі

культурних цінностей в низці поколінь, а також принципи збереження та примноження соціокультурного досвіду народів та загальнолюдського духовного спадку. Досягнення такої мети стає можливим через освіту та виховання, що здатні сформувати моральнісний стрижень майбутнього фахівця, носія образу людини культури – не в сенсі кодексу правових норм моралі, а самої здатності до щоденного етичного вибору.

Таким самим чином, вивчаючи основи педагогіки, студентська молодь починає розуміти, що справжнім «мостом» між теорією та практикою, між завданнями освіти та конкретикою виховання виступає здатність до свободи вибору і спроможність до Вчинку (в тому сенсі, який вкладали в нього мислителі від Й. Гете до М. Бахтіна). Невипадково Фауст пристрасно вирішує: «спочатку (в почині)» мало бути не Слово, а німецьке *die Tat*, яке зазвичай перекладають як «Діло», проте точніше казати скоріш про «діяння», і, зрештою, навіть про те, що «спочатку і в почині був Вчинок» (як наполягають такі досвідчені тлумачи, як Л. Феєрбах, Р. Шгайнер, Г. Ріккерт, М. Бахтін, відомі вітчизняні дослідники В. Роменець та Ю. Кушаков). Тобто підкреслюється ризикованість, відвертість та стійка відповідальність «вчинку-становлення», що наповнює сенсом життя людини і перетворює його на подію (рос. «со-бытие» у Бахтіна) не буденності, а культури. Отже, результатом педагогічних впливів мають бути саме вчинки людини, її діяльність, культуротворчість, які власне і наповнюють змістом, одухотворюють образ людини культури.

Тут варто зазначити, що формування образу людини культури передбачає увагу до процесу накопичення та інтеріоризації культурних і духовних цінностей, а також потяг до творення: знань, ідей, чуттєвих вражень, талантів, загалом, культурних сенсів, які примножуються завдяки не так зберігачам і охоронцям, як творцям культурних цінностей і змістів.

Йдеться не тільки про залучення студентів до різних видів суспільнозначущої, зокрема культуротворчої діяльності, а насамперед про певне духовне зростання, що має відбутися з людиною, яка усвідомлює себе носієм і транслятором цінностей культури. Універсум культури живе й пульсує за принципом «ланцюгової реакції». Примноження культурного спадку народу й людини полягає в мистецтві культуротворення, який одухотворює творця і одержувача. Проблеми декадансу культури та ціннісного нігілізму постають ключами до розуміння низхідних законів світу культури, що існує завдяки вчинкам культурних героїв, які щиро примножують культурні дари, рятуючи в такий спосіб культуру від декадансу.

Це актуалізує питання ґрунтовної гуманітарної підготовки студентської молоді, яка є однією з умов формування образу людини

культури. Інтеріоризація особистістю вищих цінностей (духовних, релігійних, моральних, естетичних, творчих тощо), які в процесі їх засвоєння стають особистісним надбанням людини, зумовлює становлення творчої особистості, здатної не тільки акумулювати, але й дарувати накопичений потенціал духовного і культурного зростання.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, гуманітарні дисципліни сприяють формуванню в молоді важливих якостей культурної особистості, орієнтування на істину, духовні цінності, пізнання світової культурної спадщини та свого народу зокрема; їх вивчення має сприяти підготовці широко освічених та творчо мислячих фахівців. Уваги потребує потенціал дисциплін гуманітарного циклу для набуття досвіду культуротворчості, адже творчість є основою, фундаментом для творення культури, джерелом людської сили до перетворення та вияву неповторності. Перетворювальна діяльність людини сприяє формуванню її культуротворчих здібностей, оскільки, створюючи нове, особистість збагачує не лише культурну спадщину, а й розвиває власне мислення, рефлексію, креативність, реалізовує закладений внутрішній потенціал здібностей.

Головною метою вивчення гуманітарних дисциплін в університеті є формування в студентів прагнення до творчості, готовності до культуротворення, позаяк майбутній фахівець будь-якої освітньої програми має бути готовим до творчої діяльності, приймати цінності творчості у будь-яких її проявах. Це закладає підвалини конкурентоспроможності, успішності, прогресу, дозволяє майбутньому спеціалісту усвідомити своє місце і роль в суспільстві, мету та сенс соціальної та особистої активності, відповідальності за свої вчинки і вибір форм та напрямків своєї діяльності.

Варто наголосити на тому, що культура закладає світоглядні настанови, через пізнання культури розкриваються ресурси особистості, відбувається орієнтація на загальнолюдські, загальнонаціональні та регіональні цінності. Рівень знань і загальної культури студентів є в певній мірі відображенням соціально-культурної ситуації в суспільстві, тому важливо підвищувати цей рівень на всіх етапах професійної підготовки. Гуманітарні дисципліни закладають гуманістичний світогляд здобувача вищої освіти, проявом чого є відношення до людини як найвищої цінності, прийняття утверджених загальнолюдських цінностей та суспільних норм.

Таким чином, майбутній фахівець, вступаючи в соціальне життя та професійну сферу, буде розділяти цінності, що панують в суспільстві: патріотизм, високі морально-етичні якості, загальну, мовну, правову культуру, цінності гуманізму і екологічної свідомості. Дієвим шляхом набуття таких знань, здатності до культуротворчості є гуманітарна

підготовка студентів закладу вищої освіти. Саме вивчення циклу дисциплін гуманітарної підготовки дає можливість підвищити загальну культуру студентів, сформувати моральні і духовні цінності, гуманістичну спрямованість особистості; складовою цього процесу є соціально-гуманітарне знання, що забезпечує фундаментальну освіту.

Перспективним для подальшого дослідження вбачаємо розгляд потенціалу мовних дисциплін в контексті репрезентації образу людини культури, а саме: сучасна українська мова, українська мова за професійним спрямуванням, загальний курс іноземної мови, іноземна мова за професійним спрямуванням.

Література

1. Балл Г. О. Гуманістичні засади педагогічної діяльності. *Педагогіка і психологія*, 1994. Вип. 2. С. 3-4.
2. Тарасова М. В. Образовательная реализация идеалов культуры в системе социума. *Философия образования*, 2014. Вип. 6. С. 94-105.
3. Сущенко А. І. Гуманізація педагогічної діяльності як інноваційний процес. *Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки*, 2003. Вип. 29. С. 32-39.
4. Schafer D.P. *The Age of Culture. A New Road Book*. Published by Rock's Mills Press, 2014.
5. Schafer D. P. *The Cultural Personality*. Rock's Mills Press Oakville, Ontario. 2018. 94 p.

References

1. Ball, H. O. (1994) Humanistychni zasady pedahohichnoi diialnosti [Humanistic principles of pedagogical activity]. *Pedahohika i psykhohihiya*, 2, 70-77 (ukr).
2. Tarasova, M. V. (2014). *Obrazovatel'naya realizatsiya idealov kultury v sisteme sotsiuma* [Educational realization of the ideals of culture in the system of society]. *Filosofiya obrazovaniya*, 6, 94-105 (rus).
3. Suschenko, A. I. (2003). Humanizatsiia pedahohichnoi diialnosti yak innovatsiinyi protses [Humanization of pedagogical activity as an innovative process]. *Pedahohika i psykhohihiia formuvannia tvorchoi osobystosti: problem I poshuky*, 29, 32-39, (ukr).
4. Schafer, D. P. (2014). *The Age of Culture. A New Road Book*. Published by Rock's Mills Press, (eng).
5. Schafer, D. P. (2018). *The Cultural Personality*. Rock's Mills Press Oakville, Ontario, 94, (eng).

ФОРМИРОВАНИЕ ОДУХОТВОРЕННОГО ОБРАЗА ЧЕЛОВЕКА КУЛЬТУРЫ В УНИВЕРСИТЕТСКОЙ СРЕДЕ

А. С. Ушаков

В статье рассматривается потенциал гуманитарных дисциплин в формировании одухотворенного образа человека культуры у студенческой молодежи. Обоснована целесообразность широкой гуманитарной подготовки, которая является одним из условий формирования образа человека культуры.

Образ человека культуры является воплощением ценностей культуры и неотъемлемой частью гуманитарного сознания. Культуротворчество приближает к ценностям культуры, поскольку творчество служит фундаментом для культуры, источником потенций к преобразованию, проявления неповторимости. Преобразовательная деятельность способствует формированию культуротворческих способностей. Создавая новое, человек обогащает не только культурное наследие, но и развивает собственное мышление, рефлексию, креативность, реализует заложенный внутренний потенциал.

Гуманитарные дисциплины закладывают гуманистическое мировоззрение соискателя высшего образования, проявлением чего является отношение к человеку как высшей ценности, принятия устоявшихся общечеловеческих ценностей и общественных норм. Формирование образа человека культуры предполагает акцент на процессе накопления и интериоризации культурных и духовных ценностей, а также стремление создавать: знания, идеи, чувственные впечатления, таланты, в общем, культурные смыслы.

Автор доказывает необходимость построения системы гуманитарной подготовки студентов, предусматривающей включение тем по проблематике, раскрывающей содержание одухотворенного образа человека культуры.

Ключевые слова: одухотворенный образ человека культуры, гуманитарные дисциплины, культуротворение, ценности культуры.

FORMATION OF THE SPIRITUAL IMAGE OF THE HUMAN CULTURE IN THE UNIVERSITY ENVIRONMENT

A. S. Ushakov

The article considers the potential of humanitarian disciplines in the formation of person of culture spiritualized image among students. The research substantiates the expediency of an extensive humanitarian training, that is one of the conditions for the formation of person of culture image.

Person of culture image is the embodiment of cultural values and is an integral part of humanitarian consciousness. Cultural creativity brings one closer to the values of culture, since creativity serves as a background for culture, the source of potential for transformation, uniqueness. Transformative activity contributes to the formation of cultural and creative abilities, creating something new a person enriches not only the

cultural heritage, but also develops his/her own way of thinking, reflection, creativity, revealing internal potential.

Humanitarian disciplines build up humanistic outlook of the applicant for higher education the result of which is the attitude to a person as the highest value, the acceptance of set universal values and social norms. The formation of person of culture image presupposes an emphasis on the process of accumulating and interiorizing of cultural and spiritual values, as well as the willing to create: knowledge, ideas, sensory impressions, talents, in general, cultural meanings, which are multiplied not so much by guardians and keepers, but by the creators of cultural values and meanings.

The author proves the necessity of including a cycle of humanitarian disciplines as an important condition for the formation of person of culture image, requiring the design of an appropriate structured system of students' humanitarian training.

Keywords: *Person of culture spiritualized image, humanitarian disciplines, cultural creativity, cultural values.*

Ушаков Артем Сергійович – кандидат педагогічних наук, доцент, Національний університет «Києво-Могилянська академія» (м. Київ, Україна). E-mail: artem.s.uschakov@gmail.com

Ушаков Артем Сергеевич – кандидат педагогических наук, доцент, Национальный университет «Києво-Могилянська академія» (г. Киев, Україна). E-mail: artem.s.uschakov@gmail.com

Ushakov Artem Serhiyovych – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, National University of "Kyiv-Mohyla Academy" (Kyiv, Ukraine). E-mail: artem.s.uschakov@gmail.com